

AGATA SKALSKA

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

**WIZERUNEK BARBARY KURDEJ-SZATAN
NA PORTALACH PLOTKARSKICH PUDELEK ORAZ POMPONIK
REFLEKSJE NA MARGINESIE KOMENTARZA AKTORKI
DO NAGRANIA PRZEDSTAWIAJĄCEGO MIGRANTÓW
NA GRANICY POLSKO-BIAŁORUSKIEJ
PODCZAS TRWAJĄCEGO KRYZYSU MIGRACYJNEGO**

1. Wprowadzenie. 2. Metodologia pracy. 3. Interpretacja wyników. Wnioski

Słowa kluczowe: wizerunek, granica polsko-białoruska, kryzys migracyjny, migranci

1. WPROWADZENIE

Barbara Kurdej-Szatan jest jedną z najpopularniejszych, współczesnych polskich aktorek¹, która w swoim dorobku ma role teatralne, filmowe i serialowe². Jest również wokalistką oraz prezenterką telewizyjną³. Współpracowała z Telewizją Polską, a obecnie udziela się w telewizji TVN oraz Polsat⁴. Występuje na deskach Teatru 6. Piętro w Warszawie oraz Teatru Variete w Krakowie⁵. Brała udział w wielu programach rozrywkowych, m.in. w *Dancing with the stars*, *Taniec z gwiazdami*, *Twoja Twarz Brzmi Znajomo* czy *Mask Singer*⁶. Podczas wieloletniej pracy w TVP, miała okazję współprowadzić programy talent show, takie jak: *The Voice of Poland*, *The Voice Kids* oraz rozrywkowe np. *Kocham Cię Polsko* oraz *Dance Dance Dance*⁷.

¹ Według rankingu przedstawiającego polskie aktorki serialowe, Barbara Kurdej-Szatan zajmuje drugie miejsce, cieszy się ogromną popularnością w sieci. Por. Ebilet.pl, *Najpopularniejsze polskie aktorki serialowe*, <https://www.ebilet.pl/artysta/kategoria/polskie-aktorki-serialowe> (dostęp: 11.04.2023).

² *Barbara Kurdej-Szatan*, <https://zyciorysy.pl/biografia/barbara-kurdej-szatan/> (dostęp: 11.04.2023).

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

4 listopada 2021 r. aktorka skomentowała w sposób wulgarny nagranie, na którym widoczne było nieodpowiednie, w opinii Kurdej-Szatan, traktowanie przez funkcjonariuszy Straży Granicznej migrantów, wśród których były matki z dziećmi⁸. Od tego dnia mierzy się ona z kryzysem wizerunkowym w swojej karierze, a jej komentarz wywołał wokół niej ogromny szum medialny. Powodem obecności funkcjonariuszy Straży Granicznej na granicy polsko-białoruskiej jest kryzys migracyjny, którego konsekwencją są próby nielegalnego przekraczania granicy Białorusi z Polską⁹.

Białoruski reżim Aleksandra Łukaszenki doprowadził w czerwcu 2021 r. do kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej¹⁰. Od tego czasu nieustannie, choć w różnym stopniu nasilenia, trwają próby niezgodnego z prawem przedostawania się z terenu Białorusi do Polski, m.in. w Czeremesze, Dubiczach Cerkiewnych, Białowieży, Narewce, Szudziałowie czy Płaskiej¹¹. Władza białoruska stosuje wobec Unii Europejskiej działania o charakterze wojny hybrydowej. Ich celem jest wymuszenie na przywódcach państw europejskich, amerykańskich, kanadyjskich oraz Wielkiej Brytanii uznania Łukaszenki jako prezydenta Białorusi, mimo zarzutów o sfałszowanie wyborów w 2020 r., wypowiedzianych przez białoruską opozycję i kraje zachodnie¹². Wyniki ówczesnych wyborów wzbudziły wiele kontrowersji nie tylko w samej Białorusi, ale i w całej Europie. Jak podano, Aleksander Łukaszenka wygrał, mając prawie 81% głosów wyborców. Jego główną kontrkandydatką – Swietłana Cichanouska zdobyła zaledwie 10,1%¹³. Warto uwzględnić, iż Łukaszenka, sprawujący funkcję prezydenta Białorusi, pełni tę rolę nieprzerwanie od 1994 r. i jest oskarżany przez kraje zachodnie i Stany Zjednoczone o notoryczne i świadome łamanie praw człowieka i zasad demokracji.

Kryzys migracyjny na granicy polsko-białoruskiej rozpoczął się 8 sierpnia 2021 r. przekroczeniem granicy przez trzydzieści dwie osoby z Afganistanu, które następnie zostały uwięzione w okolicach Usnarza Górnego, miejscowości położonej

⁸ Barbara Kurdej-Szatan w ostrych słowach krytykuje Straż Graniczną. „Maszyny bez serca i mózgu”, 6.11.2021, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2021-11-06/barbara-kurdej-szatan-w-ostrych-slowach-krytykuje-straz-graniczna-maszyny-bez-serca-i-mozgu/> (dostęp: 11.04.2023).

⁹ *Badacze o sytuacji na granicy polsko-białoruskiej: Europa nie może stać się strefą bezprawia*, 20.12.2021, <https://oko.press/badacze-o-sytuacji-na-granicy-polsko-bialoruskiej-europa-nie-moze-stac-sie-strefa-bezprawia> (dostęp: 11.04.2023); K. Stępiak, *Reklama religijna w działaniach Kościoła katolickiego w Polsce na rzecz uchodźców ukraińskich*, *Studia Medioznawcze* 2022, nr 23(2), 1182; R. Leśniczak, *Wartości polityczne w komunikowaniu polskich biskupów w kontekście kryzysu migracyjnego na granicy Białorusi z Unią Europejską*, w: *Teorie i praktyki komunikacji 2*, red. A. Barańska-Szmitko, A. Filipczak-Białkowska, Łódź 2023, 605–616.

¹⁰ *Granica polsko-białoruska*, <https://www.gov.pl/web/granica/granica-polsko-bialoruska2> (dostęp: 11.04.2023).

¹¹ P. Śnieć, *Sytuacja na granicy polsko-białoruskiej*, <https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/10766,Sytuacja-na-granicy-polsko-bialoruskiej.html> (dostęp: 11.04.2023).

¹² *Granica polsko-białoruska*, <https://www.gov.pl/web/granica/granica-polsko-bialoruska2> (dostęp: 11.04.2023).

¹³ *Dwa lata temu Łukaszenka wygrał wybory na Białorusi. Brutalnie tłumiono protesty*, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1393647%2Cdwa-lata-temu-lukaszenka-wygral-wybory-na-bialorusi-brutalnie-tlumiono> (dostęp: 11.04.2023).

w województwie podlaskim¹⁴. Sytuacja kryzysowa na granicy polsko-białoruskiej trwa do tej pory. Straż Graniczna niemal codziennie informuje o próbie nielegalnego przekroczenia granicy przez kolejnych migrantów, którzy przebywają na jej terenie. Mimo zbudowania zapory, której budowę ukończono w czerwcu 2022 r., nie zniechęca to przed przedostaniem się na polskie terytorium¹⁵.

Aktorka Barbara Kurdej-Szatan 4 listopada 2021 r. udostępniła na swoim profilu na platformie Instagram nagranie, na którym funkcjonariusze polskiej Straży Granicznej zachowywali się niestosownie wobec migrantów, kobiet z dziećmi¹⁶. Nagranie ukazywało strażników granicznych, którzy stosowali tzw. *pushbacki* (zawracanie migrantów z granicy) wobec kobiet – matek z ich małoletnimi dziećmi. Kurdej-Szatan publikując nagranie, skomentowała je w sposób wulgarny, a funkcjonariuszy straży granicznej nazwała „mordercami” i „maszynami bez serca i bez mózgu”¹⁷. Odniosła się także do polskiego rządu, który w jej mniemaniu zezwala na takie zachowanie funkcjonariuszom Straży Granicznej¹⁸.

Wpis został szeroko skomentowany przez media zarówno internetowe, jak i masowe, tzw. tradycyjne. Aktorka spotkała się także z ogromnym hejtem ze strony swoich obserwujących, a jak później przyznała, grożono jej za słowa, jakie skierowała do funkcjonariuszy Straży Granicznej¹⁹. Kurdej-Szatan usunęła post opublikowany w czwartek, 4 listopada 2021 r. i dodała nowy w sobotę, 6 listopada 2021 r., w którym przeprosiła oraz wyjaśniła, że przemawiała za nią silne emocje ze względu na fakt, że sama jest matką dwójki dzieci²⁰. Jej przeprosiny dotyczyły przekleństw i języka, jakiego użyła w poprzedniej publikacji. Jednocześnie zaznaczyła, iż emocje, jakie odczuwała podczas oglądania filmu przedstawiającego traktowanie matek z dziećmi na granicy przez Straż Graniczną, nadal pozostają niezmiennie.

2. METODOLOGIA PRACY

Do celów badawczych niniejszej publikacji posłużyła metoda ilościowa analizy zawartości publikacji na temat dokonanego wpisu przez aktorkę Barbarę

¹⁴ A. Charlish i inni, *Poland reports number of migrants at Belarusian border*, <https://www.reuters.com/world/europe/poland-reports-record-number-migrants-belarusian-border-2021-08-09/> (dostęp: 11.04.2023).

¹⁵ *Zakończenie budowy fizycznej części zapory na granicy polsko-białoruskiej – wydarzenie z udziałem kierownictwa MSWiA*, <https://www.gov.pl/web/mswia/zakonczenie-budowy-fizycznej-czesci-zapory-na-granicy-polsko-bialoruskiej--wydarzenie-z-udzialem-kierownictwa-mswia> (dostęp: 11.04.2023).

¹⁶ R. Kowalski, *Basia Kurdej-Szatan pokazała wstrząsający film z granicy polsko-białoruskiej: „Maszyny bez serca i bez mózgu”*, <https://viva.pl/ludzie/newsy/basia-kurdej-szatan-pokazala-wstrzasajacy-film-z-granicy-polsko-bialoruskiej-wpis-z-przekleństwami-136232-r1/> (dostęp: 11.04.2023).

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ *Barbara Kurdej-Szatan hejcie, TVP, aktorstwie i swojej perspektywie*, https://www.youtube.com/watch?v=OPUzAgJKz60&ab_channel=DobryPrzelot (dostęp: 11.04.2023).

²⁰ *Barbara Kurdej-Szatan przeprosiła za wulgaryzmy i usunęła wpis obrażający Straż Graniczną, sprawa trafi do prokuratury*, 8.11.2021, <https://www.wirtualnemedi.pl/arttykul/barbara-kurdej-szatan-instagram-straz-graniczna-przeprasza-za-wpis-prokuratura> (dostęp: 11.04.2023).

Kurdej-Szatan, a zamieszczonych na portalach plotkarskich Pudelek oraz Pomponik. Materiał badawczy obejmuje zatem wszystkie artykuły związane z Barbarą Kurdej-Szatan zamieszczone przez wyżej wymienione portale, opublikowane po udostępnieniu przez nią nagrania z komentarzem 4 listopada 2021 r.

Celem badania było przeanalizowanie zawartości publikacji portalu Pudelek oraz Pomponik, które odnosiły się do osoby Barbary Kurdej-Szatan i swoją treścią nawiązywały do opublikowanego komentarza aktorki do nagrania przedstawiającego migrantów na granicy polsko-białoruskiej. Przeprowadzone badania wskazują na krytykę autorów artykułów, które w bezpośredni sposób oddziałują na opinię odbiorców na temat wizerunku aktorki. Dzięki przeanalizowaniu wszystkich artykułów zbadano dokładnie komunikaty wyżej wymienionych portali internetowych oraz odpowiedziano na pytanie – w jaki sposób kryzys wizerunkowy Barbary Kurdej-Szatan wpłynął na jej dotychczasową karierę aktorską i medialną.

Badania rozpoczęto 4 listopada 2021 r. po publikacji komentarza aktorki do nagrania, związanego z kryzysem na granicy polsko-białoruskiej. Zakończyły się 14 lutego 2023 r., kiedy w mediach pojawiła się pierwsza informacja o umorzeniu postępowania o zniesławienie przez aktorkę funkcjonariuszy Straży Granicznej. Kryteriami wyboru materiału badawczego było umieszczenie w artykule imienia i nazwiska aktorki oraz obecność przynajmniej jednego ze słów kluczowych w dowolnej formie gramatycznej, które zawarte zostały w tytule lub treści. Do nich należały: „wizerunek”, „kryzys wizerunkowy”, „straż graniczna”, „granica”, „wpis”, „postępowanie”, „zniesławienie”, „zarzut”, „afera”, „zwolnić”.

Hipoteza badawcza została złożona z trzech następujących twierdzeń:

- I. Najwięcej artykułów odnoszących się do wpisu Barbary Kurdej-Szatan spośród analizowanych portali internetowych zostało opublikowanych na portalu Pomponik.
- II. Na analizowanych portalach plotkarskich odnotowano przeważającą liczbę artykułów zawierających słowa krytyki skierowane w stronę Barbary Kurdej-Szatan oraz jej działalności internetowej.
- III. Analizowane portale plotkarskie mają tendencję do wspominania o kryzysie wizerunkowym, z którym zmagają się Barbara Kurdej-Szatan w niemal większości artykułów związanych z jej osobą, opublikowanych od 4 listopada 2021 do 14 lutego 2023 r.

Analiza zawartości artykułów prasowych wybranych portali plotkarskich została przeprowadzona przy użyciu klucza kategoryzacyjnego, który zawierał trzy cechy, do których należały: TONACJA, TOŻSAMOŚĆ AKTORKI oraz OCENA DZIAŁAŃ.

1. TONACJA traktowana jest jako nadanie narracji artykulom, które mają na celu wpłynięcie na ocenę czytelnika oraz jego opinię o Barbarze Kurdej-Szatan.

Kategorie:

- tonacja przychylna – analizowana publikacja ma pozytywną tonację względem aktorki i jej działań;
- tonacja nieprzychylna – dominującą cechą analizowanych artykułów jest tonacja zawierająca słowa krytyki wobec aktorki;

- tonacja neutralna – z treści analizowanych artykułów prasowych czytelnik nie można określić tonacji wobec działań Barbary Kurdej-Szatan.

2. TOŻSAMOŚĆ AKTORKI – sposób przedstawienia aktorki odbiorcom w artykułach opublikowanych na portalach Pudelek oraz Pomponik.

Kategorie:

- korzystna – przedstawienie wizerunku Barbary Kurdej-Szatan w pozytywnym świetle, zgodne z deklarowanym przez nią wizerunkiem;
- niezgodna – przedstawienie postaci Barbary Kurdej-Szatan w sposób niezgodny z deklarowanym przez nią wizerunkiem, krytyczny obraz jej postaci;
- nieokreślona – brak widocznego odniesienia się do tożsamości wizerunkowej Barbary Kurdej-Szatan.

3. OCENA DZIAŁAŃ – sposób oceny działań naprawczych wizerunku podjętych przez Barbarę Kurdej-Szatan, a ocenione przez analizowane portale plotkarskie.

Kategorie:

- ocena pozytywna – autorzy analizowanych artykułów prasowych oceniają pozytywnie próbę naprawy wizerunku podjętą przez Barbarę Kurdej-Szatan;
- ocena negatywna – autorzy analizowanych artykułów prasowych oceniają negatywnie próbę naprawy wizerunku podjętą przez aktorkę;
- ocena neutralna – autorzy analizowanych artykułów prasowych nie nawiązują bądź nie oceniają w żaden sposób próby naprawy wizerunku podjętą przez Barbarę Kurdej-Szatan.

Wyniki analizy

Liczba wszystkich artykułów na stronie <https://www.pudelek.pl/> odnoszących się i zawierających imię i nazwisko aktorki oraz opublikowanych od 4 listopada 2021 r. do 14 lutego 2023 r. wynosiła 151 artykułów. Pod kątem opisanego wyżej klucza kategoryzacyjnego oraz słów kluczowych przeanalizowano 116 publikacji. Na stronie internetowej <https://www.pomponik.pl/> liczba wszystkich artykułów, która zawiera imię i nazwisko Barbary Kurdej-Szatan, to 201 artykułów, na potrzeby analizy według słów kluczowych i klucza kategoryzacyjnego wyróżniono 155 publikacji.

Tabela 1. Liczba publikacji o Barbarze Kurdej-Szatan od 4 listopada 2021 r. do 14 lutego 2023 r. na portalach plotkarskich Pudelek oraz Pomponik

	04.11.21 r. – 31.12.21 r.	01.01.22 r. – 31.12.22 r.	01.01.23 r. – 14.02.23 r.	04.11.21 r. – 14.02.23 r. (łącznie liczba)
Pudelek	76	69	6	151
Pomponik	88	104	9	201

Źródło: Opracowanie własne.

Dane opracowane w tabeli 1 wyraźnie wskazują na przewagę publikacji o Barbarze Kurdej-Szatan na portalu Pomponik przez cały okres od publikacji nagrania wraz z jej komentarzem na profilu aktorki na platformie Instagram do momentu ostatecznego wyroku o umorzeniu jej. Od 4 listopada 2021 r. do końca 2021 r. portal Pudelek opublikował o 12 artykułów mniej od portalu Pomponik, natomiast w 2022 r. była to już przewaga 35 artykułów. Od 1 stycznia 2023 r. do 14 lutego 2023 r. portal Pomponik opublikował o 3 artykuły więcej niż portal Pudelek. Łączna przewaga publikacji na portalu Pomponik od 4 listopada 2021 r. do 14 lutego 2023 r. wynosiła 50 artykułów więcej.

Kolejne tabele przedstawiają dane dotyczące publikacji w badanej cesze – TONACJA, TOŻSAMOŚĆ AKTORKI oraz OCENA DZIAŁAŃ.

Tabela 2. Liczba publikacji w badanej cesze: TONACJA

Tonacja	Pudelek	Pomponik
Przychylna	14	20
Nieprzychylna	68	49
Neutralna	34	86

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2 wskazuje na znaczące różnice w kwestii tonu artykułów prasowych, w których zostało zawarte nawiązanie do opublikowanego nagrania wraz z komentarzem Barbary Kurdej-Szatan. Łączna liczba poddanych analizie artykułów z cechą TONACJA wynosiła 116 publikacji na stronie Pudelek oraz 155 publikacji portalu Pomponik. Portal plotkarski Pudelek opublikował 14 publikacji, oceniających pozytywnie osobę aktorki oraz jej działania. Na portalu Pomponik znalazło się o 8 więcej pozytywnych artykułów o Kurdej-Szatan. Były to zazwyczaj publikacje, w których opisano pozytywne reakcje innych celebrytów na zachowanie aktorki. Nieprzychylna opinia względem jej ukazała się w 68 publikacjach na portalu Pudelek oraz w 49 na portalu Pomponik. W analizowanych artykułach prasowych na stronie <https://www.pudelek.pl/> zauważalna jest tendencja prześmiewcza względem zachowania aktorki oraz jej emocjonalnej reakcji na nagranie. Zdecydowanie lepiej kryzys wizerunkowy opisany jest na stronie <https://www.pomponik.pl/>, gdzie wyróżniono więcej reakcji neutralnej na działania Barbary Kurdej-Szatan. Z analizy artykułów prasowych można wywnioskować, iż portal plotkarski Pudelek oddziałuje w dużo większym stopniu na opinię i wizerunek celebrytów oraz postaci medialnych za pomocą swoich publikacji, w których przeważa charakter sarkastyczny i cyniczny wobec nich.

Tabela 3. Liczba publikacji w badanej cesze: TOŻSAMOŚĆ AKTORKI

Tożsamość wizerunkowa	Pudelek	Pomponik
Korzystna	11	30
Niekorzystna	32	32
Nieokreślona	73	93

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 3 przedstawia podział artykułów prasowych portali Pudelek oraz Pomponik na trzy kategorie przedstawionej w niej tożsamości wizerunkowej Barbary Kurdej-Szatan. Analizie poddano 116 publikacji pochodzących z portalu Pudelek oraz 155 publikacji strony Pomponik. Portal Pudelek opisał korzystnie wizerunek aktorki w 11 publikacjach. Były to najczęściej te, w których autorzy przedstawiali słowa innych celebrytów, którzy śmiało decydowali się stawać w obronie Kurdej-Szatan. Niekorzystna tożsamość wizerunkowa została natomiast podkreślona w 32 artykułach, pozostałe 73 artykuły nie wykazują korzystnego lub niekorzystnego obrazu wizerunku aktorki. W analizowanych artykułach, które przedstawiają wizerunek aktorki w negatywnym świetle, można przeczytać m.in. o jej „nieudolnych” próbach ocieplenia wizerunku. Autorzy publikacji zarzucają aktorce, że zamiast zrobić sobie przerwę od show-biznesu, ta zbyt szybko wróciła do regularnego pojawiania się na czerwonych dywanach i w ten sposób chciała wrócić do sytuacji sprzed wywołanego jej komentarzem skandalu. Portal plotkarski Pomponik opisał korzystnie tożsamość wizerunkową aktorki w 30 publikacjach oraz neutralnie w 93. Nieprzychylny obraz tożsamości Kurdej-Szatan został przedstawiony w 32 publikacjach, w których zazwyczaj zostały opisane słowa innych celebrytów oraz polityków, którzy krytykowali aktorkę za jej emocjonalny komentarz.

Tabela 4. Liczba publikacji w badanej cesze: OCENA DZIAŁAŃ

Ocena działań	Pudelek	Pomponik
Pozytywna	5	3
Negatywna	30	11
Neutralna	18	27

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 4 przedstawia liczbę artykułów prasowych portali Pudelek i Pomponik z podziałem na te, które oceniły pozytywnie, negatywnie oraz neutralnie działania naprawcze wizerunku podjęte przez Barbarę Kurdej-Szatan. Łączna liczba artykułów prasowych, które podjęły tematykę działań Kurdej-Szatan zmierzających do poprawy wizerunku, to 53 artykuły na portalu Pudelek oraz 41 na portalu Pomponik. Portal Pudelek ocenił pozytywnie zachowanie zmierzające do zniwelowania

krzysu wizerunkowego w życiu medialnym aktorki w 5 publikacjach. Negatywną ocenę można wyczytać natomiast z 30 artykułów prasowych na portalu Pudelek. Neutralna opinia występuje w 18 publikacjach. Pudelek najczęściej negatywnie ocenił wywiady, jakich udzieliła aktorka w listopadzie 2021 r., twierdząc, że było to zdecydowanie za szybko na takie rozmowy. Autorzy artykułów negatywnie ocenili także promowanie książki o Barbarze Kurdej-Szatan, które rozpoczęło się w niedługim czasie po wystąpieniu u niej krzysu wizerunkowego. Portal Pomponik opisał pozytywnie starania aktorki o naprawę swojego wizerunku w 3 publikacjach, nawiązując do założonej przez nią fundacji „Z Porywu Serca”. Negatywna ocena wystąpiła natomiast w 11 artykułach, w których przedstawiono nieprzychylnie komentarze skierowane w stronę aktorki przez obserwujących jej karierę użytkowników social mediów. Zdecydowanie najwięcej było publikacji, w których przeważała neutralna ocena działań Barbary Kurdej-Szatan zmierzających do odbudowy jej wizerunku medialnego.

Weryfikując hipotezy badawcze, autorka publikacji wnioskuje, iż hipoteza I została sformułowana zgodnie z prawdą – najwięcej publikacji nawiązujących do życia medialnego i występującego w nim krzysu wizerunkowego odnotowano na portalu Pomponik. Hipoteza II została sformułowana jedynie w części zgodnie z prawdą i poparta argumentami w postaci badań. Mimo przewagi krytycznych artykułów skierowanych w stronę aktorki Barbary Kurdej-Szatan, liczba przeważająca takich publikacji odnotowana została jedynie na portalu Pudelek, portal plotkarski Pomponik zawiera zdecydowanie więcej neutralnych i nieoceniających aktorkę artykułów. Ostatnia hipoteza okazała się prawdziwa. W badaniu analizy zawartości odnotowano dominację licznych nawiązań do krzysu wizerunkowego w życiu medialnym Barbary Kurdej-Szatan w 116 publikacjach spośród 151 zawierających dane osobowe aktorki na portalu Pudelek oraz w 155 spośród 201 na portalu plotkarskim Pomponik.

3. INTERPRETACJA WYNIKÓW. WNIOSKI

Próbując wyjaśnić zawarty w temacie pracy problem oddziaływania krzysu wizerunkowego w procesie budowy kariery zawodowej na platformie Instagram, autorka definiuje tezę, iż krzys wizerunkowy w mediach jest tematem, który trudno zwalczyć. Nawiązania do niego pojawiają się w niemal każdym artykule prasowym. Konsekwencje krzysu wizerunkowego zazwyczaj występują na przełomie nawet kilku lat. Jednym z nielicznych jego skutków może być utrata pracy oraz roli, jaką odgrywa dana postać medialna w środowisku show-biznesowym. Zahamowanie procesu budowy kariery zawodowej, poprzez wystąpienie krzysu wizerunkowego, jest niezwykle powszechne w dzisiejszym świecie. Najważniejsze jest jednak wyciągnięcie z każdej sytuacji krzysowej wniosków na przyszłość i odbudowanie swojej kreacji wizerunkowej, która jest kluczem do zjednania sobie ludzi.

Jedną z pierwszych konsekwencji zawodowych, z jakimi spotkała się aktorka po opublikowanym przez siebie komentarzu, była utrata roli Joanny Chodakowskiej

w serialu „M jak Miłość”, jaką zapowiedział ówczesny prezes Telewizji Polskiej – Jacek Kurski w medium społecznościowym Twitter²¹. Warto dodać, iż była to ostatnia współpraca aktorki z TVP, aż do dnia dzisiejszego. Aktorka straciła również pracę w serii reklam sieci komórkowej Play, która uprzednio odcięła się od jej słów na temat Straży Granicznej²². Kurdej-Szatan utraciła także liczne współprace reklamowe, które odbywały się za pośrednictwem jej konta na Instagramie. Kolejnym skutkiem było zawiadomienie o popełnieniu przez aktorkę przestępstwa o zniesławienie funkcjonariuszy Straży Granicznej, skierowane przeciwko niej przez prokuraturę do sądu w maju 2022 r.²³. Aktorce groziła kara pozbawienia wolności do roku lub grzywna²⁴. Rzeczniczka Prokuratury Okręgowej w Warszawie przekazała wiadomość, że Kurdej-Szatan nie przyznała się do zarzucanej jej winy i złożyła obszernie wyjaśnienia²⁵. 6 grudnia 2022 r. Sąd Rejonowy w Pruszkowie umorzył postępowanie, ale prokuratura zapewniła, iż niezwłocznie złoży apelację do Odwoławczego Sądu Okręgowego z oddziałem w Warszawie²⁶. Motywacją umorzenia wówczas postępowania było uzasadnienie, iż aktorka działała w ramach prawa do wyrażania krytyki i opinii, a sąd stwierdził, że jej komentarz miał jedynie charakter metaforyczny²⁷. Ostatecznie 3 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie potwierdził wyrok Sądu Rejonowego w Pruszkowie i umorzył postępowanie przeciwko aktorce²⁸.

Aktorka w marcu 2022 r. założyła fundację „Z Porywu Serca”, której celem jest pomoc psychologiczna i wsparcie osób niepełnosprawnych, dzieci i potrzebujących²⁹. W fundacji aktorka współpracuje ze swoim mężem, siostrą, byłym Rzecznikiem Praw Obywatelskich, a od 12 grudnia 2023 r. ministrem sprawiedliwości

²¹ Twitter.com, https://twitter.com/KurskiPL/status/1458161814085242884?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1458161814085242884%7Ctwgr%5Eb77d83e610b912a42958b92158b841801b164669%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.wirtualnedia.pl%2Fartykul%2Fbarbara-kurdej-szatan-m-jak-milosc-wyrzucona-jacek-kurski (dostęp: 11.04.2023).

²² Twitter.com, https://twitter.com/Play_Polska/status/1456756777232523267?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1456756777232523267%7Ctwgr%5E8890fb85976157dc22ad7869c9516d28b5f8b304%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fpulsembed.eu%2Fp2em%2FOoz_4amBw%2F (dostęp: 11.04.2023).

²³ D. Gajos-Kaniewska, *Barbara Kurdej-Szatan stanie przed sądem za znieważenie pograniczników*, 8.06.2022, <https://www.rp.pl/prawo-kanie/art36474751-barbara-kurdej-szatan-stanie-przed-sadem-za-zniewazenie-pogranicznikow> (dostęp: 11.04.2023).

²⁴ Tamże.

²⁵ P. Auguff, *Sprawa Barbary Kurdej-Szatan umorzona. Prokuratura złoży zażalenie*, <https://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/8604077,kraj-sady-prokuratura-okregowa-warszawa-barbara-k-sz-straz-graniczna.html> (dostęp: 11.04.2023).

²⁶ Tamże.

²⁷ *Sprawa Barbary Kurdej-Szatan została UMORZONA!*, <https://www.pudelek.pl/sprawa-barbara-kurdej-szatan-zostala-umorzona-6841674525342272a> (dostęp: 11.04.2023).

²⁸ *Barbara Kurdej-Szatan bez kary za wulgarny wpis o pogranicznikach. Sąd prawomocnie umorzył sprawę*, <https://www.wirtualnedia.pl/artykul/barbara-kurdej-szatan-instagram-wpis-o-straznikach-granicznych-sad-umorzyl> (dostęp: 11.04.2023).

²⁹ *Barbara Kurdej-Szatan założyła Fundację „Z Porywu Serca”. Rusza z pomocą dla ludzi granicy*, <https://www.wirtualnedia.pl/artykul/barbara-kurdej-szatan-fundacja-z-porywu-serca-pomoc-ludzie-granica> (dostęp: 11.04.2023).

– Adamem Bodnarem, psycholożką Małgorzatą Ohme oraz Katarzyną Błazejewską, która z wykształcenia jest psychodietetyczką³⁰. 29 marca 2022 r. Fundacja rozpoczęła akcję „Serce dla Ludzi Granicy”, która oferuje pomoc wszystkim dotkniętym kryzysem humanitarnym na polsko-białoruskiej granicy oraz uchodźcom z Ukrainy³¹.

Wypowiedź Barbary Kurdej-Szatan została wykorzystana w białoruskiej propagandowej telewizji Aleksandra Łukaszenki. Sama aktorka po wybuchu skandalu zdecydowała się udzielić wywiadu m.in. Magdalenie Mołek, w którym miała okazję wytłumaczyć się ze swojej emocjonalnej i wulgarnej wypowiedzi względem funkcjonariuszy Straży Granicznej³². W późniejszym czasie, zarówno Mołek jak i Kurdej-Szatan musiały zmierzyć się z zarzutami, że aktorka знаła treść pytań przed wywiadem³³. Kurdej-Szatan przedstawiła w wywiadzie także hejt, który pojawił się na jej mediach społecznościowych oraz w e-mailach, jakie dostawała³⁴. Aktorka odniosła się także do swojego stanu zdrowia psychicznego i przyznała, że „cała sytuacja bardzo dużo kosztuje ją prywatnie i sama nie wie, co o niej sądzić”³⁵.

Swoją krytykę w stronę aktorki otwarcie wyrazili m.in. dziennikarz sportowy Krzysztof Stanowski, ówczesny prezes TVP Jacek Kurski, wokalistka zespołu Mejk – Elwira Mejk, której syn jest żołnierzem Straży Granicznej, prezenterka telewizyjna Magdalena Ogórek, aktor Jarosław Jakimowicz, polityk Antoni Macierewicz oraz Raper PiH, który w jednym ze swoich utworów nazwał Kurdej-Szatan „tępą dzidą”³⁶. Kurdej-Szatan miała okazję skonfrontować się „twarzą w twarz” z żołnierzem podczas spotkania, organizowanego w sferze Akademii Sztuk Pięknych, na *Pol'and'Rock Festival*, który odbywał się 4–6 sierpnia 2022 r.³⁷. Wówczas to otrzymała pytanie, dlaczego skomentowała służbę Straży Granicznej w tak wulgarny sposób³⁸. W odpowiedzi aktorka tłumaczyła, iż tzw. „zawracanie migrantów z granicy” jest niezgodne z prawem europejskim, dlatego żaden żołnierz nie jest zmuszony do wykonywania takich rozkazów³⁹.

W obronie Barbary Kurdej-Szatan stanęły aktorka Krystyna Janda, reżyserka i wokalistka Maria Sadowska, aktorka Anna Mucha, dziennikarka, aktywistka Paulina Młynarska, dziennikarka Karolina Korwin-Piotrowska, modelka Sandra Kubicka,

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże.

³² *Nie bądź obojętna/y. Basia Kurdej-Szatan W MOIM STYLU | Magda Molek*, https://www.youtube.com/watch?v=xVQv1OrTqPM&ab_channel=WMOIMSTYLUMagdaMo%C5%82ek (dostęp: 11.04.2023).

³³ *Magda Molek dała fory Basi Kurdej-Szatan? Dziennikarka odniosła się do przełomowego wywiadu po aferze*, https://jastrzabpost.pl/exclusive/magda-molek-o-wywiadzie-z-kurdej-szatan-aktorka-znalazla-pytania_1169902.html (dostęp: 11.04.2023).

³⁴ *Nie bądź obojętna/y. Basia Kurdej-Szatan...*, dz.cyt.

³⁵ Tamże.

³⁶ *Raper PiH pozdrawia Barbarę Kurdej-Szatan: „TY TĘPA DZIDO”*, <https://www.pudelek.pl/raper-pih-pozdrawia-barbare-kurdej-szatan-ty-tepa-dzido-6752440457431968a> (dostęp: 11.04.2023).

³⁷ I. Krawiec, *Barbara Kurdej-Szatan na Pol'and'Rock Festival. Polaly się lzy*, 6.08.2022, <https://www.pomponik.pl/plotki/news-barbara-kurdej-szatan-na-pol-and-rock-festival-polaly-sie-lz,nId,6203961> (dostęp: 11.04.2023).

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże.

posłanka Koalicji Obywatelskiej Iwona Hartwicz, aktor Mateusz Damięcki, wokalista Zbigniew Hołdys, dziennikarz i gwiazda telewizji Kuba Wojewódzki, piosenkarz Andrzej Piaseczny, dziennikarz Mateusz Hładki i koszykarz Marcin Gortat⁴⁰.

Aktorka odebrała także dwie nagrody z rąk Fundacji Projekt Kobiety. W grudniu 2021 r. otrzymała statuetkę *Trzy Mojry* za „głośne wyrażanie swojej opinii bez względu na konsekwencje”⁴¹. 5 kwietnia 2022 r. aktorka odebrała kolejną nagrodę za „narażanie się na ostracyzm w imię dyskusji i zwiększania świadomości społecznej”⁴².

Kryzys wizerunkowy w życiu medialnym aktorki Barbary Kurdej-Szatan miał ogromny wpływ na jej karierę aktorską oraz współpracy, podjęte za pośrednictwem profilu na platformie Instagram. Mimo upływu czasu, aktorka nadal zмага się z konsekwencjami opublikowanego 4 listopada 2021 r. komentarza do nagrania przedstawiającego tzw. „zawracanie” migrantów z granicy polsko-białoruskiej. Barbara Kurdej-Szatan zapewniła jednak, iż cała ta sytuacja pozwoliła jej zreflektować, aby w przyszłości uniknąć podobnej sytuacji kryzysowej w swojej medialnej karierze.

BIBLIOGRAFIA

Auguff P., *Sprawa Barbary Kurdej-Szatan umorzona. Prokuratura złoży zażalenie*, 06.12.2022, <https://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/8604077.kraj-sady-prokuratura-okregowa-warszawa-barbara-k-sz-straz-graniczna.html> (dostęp: 11.04.2023).

Barbara Kurdej-Szatan, <https://zyciorisy.pl/biografia/barbara-kurdej-szatan/> (dostęp: 11.04.2023).

Barbara Kurdej-Szatan bez kary za wulgarny wpis o pogranicznikach. Sąd prawomocnie umorzył sprawę, 14.02.2023, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/barbara-kurdej-szatan-instagram-wpis-o-straznikach-granicznych-sad-umorzyl> (dostęp: 11.04.2023).

Barbara Kurdej-Szatan dostała NAGRODĘ za „głośne wyrażanie swojej opinii BEZ WZGLĘDU NA KONSEKWENCJE”... Jest czego gratulować?, 23.12.2021, <https://www.pudelek.pl/barbara-kurdej-szatan-dostala-nagrode-za-glosne-wyrazanie-swojej-opinii-bez-wzgledu-na-konsekwencje-jest-czego-gratulowac-6718593568316288a> (dostęp: 11.04.2023).

Barbara Kurdej-Szatan przeprosiła za wulgaryzmy i usunęła wpis obrażający Straż Graniczną, sprawa trafi do prokuratury, 08.11.2021 <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/barbara-kurdej-szatan-instagram-straz-graniczna-przeprasza-za-wpis-prokuratura>, (dostęp: 14.04.2023).

Barbara Kurdej-Szatan w ostrych słowach krytykuje Straż Graniczną. „Maszyny bez serca i mózgu”, 06.11.2021, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2021-11-06/barbara-kurdej-szatan-w-ostrych-slowach-krytykuje-straz-graniczna-maszyny-bez-serca-i-mozgu/> (dostęp: 11.04.2023).

Badacze o sytuacji na granicy polsko-białoruskiej: Europa nie może stać się strefą bezprawia, 20.12.2021, <https://oko.press/badacze-o-sytuacji-na-granicy-polsko-bialoruskiej-europa-nie-moze-stac-sie-strefa-bezprawia> (dostęp: 11.04.2023).

⁴⁰ *Gwiazdy tłumnie WSPIERAJĄ Barbarę Kurdej-Szatan po powrocie na Instagram: „Trzymaj się kochana, SŁONKA W SERDUCHU”*, 26.11.2021, <https://www.pudelek.pl/gwiazdy-tlumnie-wspieraja-barbare-kurdej-szatan-po-powrocie-na-instagram-trzymaj-sie-kochana-slonka-w-serduchu-6708868581440096a>, (dostęp: 11.04.23).

⁴¹ *Pudelek.pl, Barbara Kurdej-Szatan dostała NAGRODĘ za „głośne wyrażanie swojej opinii BEZ WZGLĘDU NA KONSEKWENCJE”... Jest czego gratulować?*, <https://www.pudelek.pl/barbara-kurdej-szatan-dostala-nagrode-za-glosne-wyrazanie-swojej-opinii-bez-wzgledu-na-konsekwencje-jest-czego-gratulowac-6718593568316288a> (dostęp: 11.04.2023).

⁴² A. Skalik, *Barbara Kurdej-Szatan dostała nagrodę za „narażanie się na ostracyzm w imię dyskusji”*, 6.04.2022, <https://rozrywka.radiozet.pl/plotki/Barbara-Kurdej-Szatan-dostala-nagrode-zanarazanie-sie-na-ostracyzm-w-imie-dyskusji> (dostęp: 11.04.2023).

- Barbara Kurdej-Szatan hejcie, *TVP, aktorstwie i swojej perspektywie*, 09.02.2023, https://www.youtube.com/watch?v=OPUzAgJKz60&ab_channel=DobryPrzelot (dostęp: 12.04.2023).
- Barbara Kurdej-Szatan założyła Fundację „Z Porywu Serca”. *Rusza z pomocą dla ludzi granicy*, 29.03.2022, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/barbara-kurdej-szatan-fundacja-z-porywu-serca-pomoc-ludzie-granica> (dostęp: 11.04.2023).
- Charlish A. i inni, *Poland reports number of migrants at Belarusian border*, 09.08.2021, <https://www.reuters.com/world/europe/poland-reports-record-number-migrants-belarusian-border-2021-08-09/> (dostęp: 11.04.2023).
- Dwa lata temu Łukaszenka wygrał wybory na Białorusi. *Brutalnie tłumiono protesty*, 09.08.2022, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1393647%2Cdwa-lata-temu-lukaszenka-wygral-wybory-na-bialorusi-brutalnie-tlumiono> (dostęp: 12.04.2023).
- Gajos-Kaniewska D., *Barbara Kurdej-Szatan stanie przed sądem za znieważenie pograniczników*, 08.06.2022, <https://www.rp.pl/prawo-karne/art36474751-barbara-kurdej-szatan-stanie-przed-sadem-za-zniewazenie-pogranicznikow> (dostęp: 11.04.2023).
- Granica polsko-białoruska*, <https://www.gov.pl/web/granica/granica-polsko-bialoruska2> (dostęp: 11.04.2023).
- Gwiazdy tłumnie WSPIERAJĄ Barbarę Kurdej-Szatan po powrocie na Instagram: „Trzymaj się kochana, SŁONKA W SERDUCHU”, 26.11.2021, <https://www.pudelek.pl/gwiazdy-tlumnie-wspieraja-barbare-kurdej-szatan-po-powrocie-na-instagram-trzymaj-sie-kochana-slonka-w-serduchu-6708868581440096a> (dostęp: 11.04.23).
- Kowalski R., *Basia Kurdej-Szatan pokazała wstrząsający film z granicy polsko-białoruskiej: „Maszyny bez serca i bez mózgu”*, 05.11.2021, <https://viva.pl/ludzie/newsy/basia-kurdej-szatan-pokazala-wstrzasajacy-film-z-granicy-polsko-bialoruskiej-wpis-z-przeklenstwami-136232-r1/> (dostęp: 12.04.2023).
- Krawiec I., *Barbara Kurdej-Szatan na Pol'and'Rock Festival. Polaly się lzy*, 6.08.2022, <https://www.pomponik.pl/plotki/news-barbara-kurdej-szatan-na-pol-and-rock-festival-polaly-sie-lz,nId,6203961> (dostęp: 11.04.2023).
- Leśniczak R., *Wartości polityczne w komunikowaniu polskich biskupów w kontekście kryzysu migracyjnego na granicy Białorusi z Unią Europejską, w: Teorie i praktyki komunikacji 2*, red. A. Barańska-Szmitko, A. Filipczak-Białkowska, Łódź 2023, 605-616.
- Najpopularniejsze polskie aktorki serialowe*, <https://www.ebilet.pl/artyista/kategoria/polskie-aktorki-serialowe> (dostęp: 11.04.2023).
- Nie bądź obojętna/y. Basia Kurdej-Szatan W MOIM STYLU | Magda Molek*, 23.11.2021, https://www.youtube.com/watch?v=xVQv1OrTqPM&ab_channel=WMOIMSTYLUMagdaMo%C5%82ek (dostęp: 11.04.2023).
- Pucula P., *Magda Molek dała fory Basi Kurdej-Szatan? Dziennikarka odniosła się do przełomowego wywiadu po aferze*, 28.03.2022, https://jastrzabpost.pl/exclusive/magda-molek-o-wywiadzie-z-kurdej-szatan-aktorka-znala-pytania_1169902.html (dostęp: 11.04.2023).
- Raper PiH pozdrawia Barbarę Kurdej – Szatan: „TY TEPA DZIDO”*, 29.03.2022, <https://www.pudelek.pl/raper-pih-pozdrawia-barbare-kurdej-szatan-ty-tepa-dzido-6752440457431968a> (dostęp: 11.04.2023).
- Skalik A., *Barbara Kurdej-Szatan dostała nagrodę za „narażanie się na ostracyzm w imię dyskusji”*, 06.04.2022, <https://rozywka.radiozet.pl/plotki/Barbara-Kurdej-Szatan-dostala-nagrade-za-narazanie-sie-na-ostracyzm-w-imie-dyskusji> (dostęp: 11.04.2023).
- Sprawa Barbary Kurdej-Szatan została UMORZONA!*, 06.12.2022, <https://www.pudelek.pl/sprawa-barbary-kurdej-szatan-zostala-umorzona-6841674525342272a> (dostęp: 11.04.2023).
- Stępiak K., *Reklama religijna w działaniach Kościoła katolickiego w Polsce na rzecz uchodźców ukraińskich*, *Studia Medioznawcze* 2022, nr 23(2), 1181–1201.
- Śniec P., *Sytuacja na granicy polsko-białoruskiej*, 13.10.2022, <https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/10766,Sytuacja-na-granicy-polsko-bialoruskiej.html> (dostęp: 11.04.2023).
- Twitter.com, https://twitter.com/KurskiPL/status/1458161814085242884?ref_src=twsrc%5Etfw%7C-twcamp%5Etwetembed%7Ctwtterm%5E1458161814085242884%7Ctwgr%5Eb77d83e-610b912a42958b92158b841801b164669%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.wirtualnemedial.pl%2Fartykul%2Fbarbara-kurdej-szatan-m-jak-milosc-wyrzucona-jacek-kurski (dostęp: 11.04.2023).

Twitter.com, https://twitter.com/Play_Polska/status/1456756777232523267?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1456756777232523267%7Ctwgr%5E8890fb85976157dc22ad7869c9516d28b5f8b304%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fpulseembed.eu%2Fp2em%2FOoz_4amBw%2F (dostęp: 11.04.2023).

Zakończenie budowy fizycznej części zapory na granicy polsko-białoruskiej – wydarzenie z udziałem kierownictwa MSWiA, 30.06.2022, <https://www.gov.pl/web/mswia/zakonczenie-budowy-fizycznej-czesci-zapory-na-granicy-polsko-bialoruskiej--wydarzenie-z-udzialem-kierownictwa-mswia> (dostęp: 11.04.2023).

**THE IMAGE OF BARBARA KURDEJ-SZATAN
ON THE GOSSIP PORTALS PUDELEK AND POMPONIK
REFLECTIONS ON THE ACTRESS'S COMMENTARY
ON A RECORDING SHOWING MIGRANTS
ON THE POLISH-BELARUSIAN BORDER DURING
THE ONGOING MIGRATION CRISIS**

Summary

The author of the publication presents and describes the beginnings and results of the image crisis in the media life of actress Barbara Kurdej-Szatan, who to this day faces the consequences of her comment she posted in connection with the recording of the so-called “turning back” migrants from the Polish-Belarusian border. This is a situation related to one of the largest contemporary migration crises in post-war Europe. The author used the press content analysis method.

Key words: image, Polish-Belarusian border, migrant crisis, migrants

Nota o Autorce

Agata SKALSKA – licencjat na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna uzyskała na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Od października 2023 r. kontynuuje studia magisterskie na specjalizacji rzecznictwo prasowe, e-public relations i informacja medialna. Obszar zainteresowań obejmuje procesy marketingowe, reklamę i zagadnienia związane z powstawaniem i rozwojem wizerunku medialnego.

Kontakt e-mail: agata080@wp.pl